

KLÍMAVÁLTOZÁS FORRÁSKÚTON: MIRE FIGYELJÜNK, MIT TEHETÜNK?

A klímaváltozás (azaz az éghajlat tartós, jelentős mértékű megváltozása) vitathatatlanul bekúszott a mindennapjainkba. Nem csak a híradások tájékoztatnak róla napi szinten, de hatásait mi magunk is érezzük. Mivel elkerülni nem tudjuk, két dolgot tehetünk: amellett, hogy mérsékeljük a hatásokat (szakszóval mitigáció), fel is kell készülnünk rájuk és alkalmazkodnunk kell hozzájuk (ez az ún. adaptáció).

Ahhoz, hogy a klímaváltozás hatásait mérsékelni tudjuk, az azt okozó üvegházhatású gázok mennyiségét kell csökkentenünk. A szén-dioxid a legnagyobb mennyiségben keletkező üvegházhatású-gáz, mely elsősorban az energiaszektorban, a fosszilis tüzelőanyagok égetése révén keletkezik. Meg kell néznünk tehát, hogy mire fordítódik az így nyert energia? Többek közt az épületek fűtésére, ami az ország üvegházhatású gázkibocsátásának ötödéért felelős. Ezekből következik, hogy a fosszilis energiahordozók felhasználásának mérsékléséhez elengedhetetlen az épületek energetikai korszerűsítése (fűtés korszerűsítése, hőszigetelés, nyílászárócsere), és a megújuló alapú energiatermelés (napelemek és napkollektorok telepítése, a geotermális energia, valamint a biomassza hasznosítása) térnyerése. A takarékos energiafogyasztás révén pedig nemcsak kevesebb energia fogy, de várhatóan a költségeink is alacsonyabbak lesznek. Ezt bárki könnyedén megteheti energiatakarékos izzók használatával, a feleslegesen égő lámpák lekapcsolásával, a számítógép áramtalanításával, nyáron a klíma visszafogott használatával, télen pedig a fűtés alacsonyabb fokozatra állításával.

A másik jelentős szektor a közlekedés, mely hazánkban a világtátlagnál magasabb arányban (18%) részesedik az üvegházhatású gázok kibocsátásából. Nem kell azonnal drága és komplex válaszokat keresni: sokat segít, ha legalább a településen belül előnyben részesítjük a gyaloglást és a kerékpározást, és általánosságban is igyekszünk változtatni az autózási szokásainkon, visszafogva az így megtett kilométerek számát. Azzal pedig, ha helyi, regionális termékeket vásárolunk, az azok szállításával járó terhelést mérsékelhetjük.

A hulladékok kezelése szintén jelentős üvegházhatású gázkibocsátással jár, ezért (is) fontos a szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás, és úgy általában a hulladékok mennyiségének a csökkentése. Ezt olyan egyszerű módszerekkel is elősegíthetjük, mint például a vászonszatyor, a

műanyag csomagolású termékek kerülése, vagy a többször felhasználható ivókulacs használata.

Egyre többször hangzik el, hogy az ivóvíz szűkös erőforrássá válik. Hazánkban emiatt idén már több településen vízkorlátozást vezettek be, melynek értelmében az érintett településen tilos ivóvízzel a kertek öntözése, locsolása, valamint az ivóvíz más célú felhasználása, különösen kerti medencék feltöltése, és a tűzcsapokról történő locsolás. Spóroljunk mi is az ivóvízzel: válasszuk a zuhanyozást fürdés helyett, zárjuk el a csapokat, gyűjtsük az esővizet.

Mivel a hatásokat megszüntetni a legnagyobb igyekezettel sem tudjuk, fel kell készülnünk rá, hogy tartósan velünk maradnak: fel kell ismernünk azokat, és lehetőségeinkhez mérten alkalmazkodnunk kell hozzájuk. De mihez is szeretnénk alkalmazkodni? Elsősorban a hőhullámokhoz, a belvízhez, az aszályhoz, a vízhiányhoz, az időjárási szélsőségekhez, a saját egészségünkre gyakorolt hatásokhoz. Ahhoz, hogy a hőhullámok elviselhetőbbek legyenek, fontos az árnyékot adó fák ültetése, gondozása, valamint a zöld felületek előnyben részesítése a térkő, illetve a beton helyett (nemcsak a hő visszasugárzás, de a párolgás elősegítése miatt is). A szabadidő eltöltésénél válasszuk a természetet a városi séták helyett, de ha végképp nem bírjuk, menjünk el egy klimatizált bevásárlóközpontba lehűlni.

Az aszályt az intenzív, rövid ideig tartó viharok nem enyhítik érdemben, mivel a hirtelen lezúduló csapadéknak csak egy kis része tud beszivárogni a talajba. Ezért fontos a rendszeres öntözés (lehetőség szerint nem ivóvízzel!), az esővíz gyűjtése, a zöld felületek megtartása (hiszen a betonon elfolyik a víz), és az árkok gondozása. A szokatlanul erős viharokhoz az épületek karbantartásával, az esetleg veszélyt hordozó beteg fák eltávolításával tudunk alkalmazkodni.

Figyeljünk magunkra is: igyunk több folyadékot, és óvjuk magunkat az extrém melegben, vegyük komolyan a riasztásokat (hőségriadó, viharok előrejelzése, magas UV-sugárzás). A szélsőséges nyári meleg különösen az idősek, a csecsemők, és a szív-és érrendszeri betegségben szenvedők szervezetét terheli meg, de az allergiaszezon elhúzódása is a panaszok erősödéséhez vezethet.

